

Akadeemiliste ekspertide arutelu KOV aluskorralduslike probleemide ja nende lahenduste üle

Mikk Lõhmus, Kersten Kattai, Sulev Mäeltsemees, Georg Sootla,
Rivo Noorkõiv, Veiko Sepp, Vallo Olle

Eesti omavalitsuskorralduse, sh riigi ja kohalike omavalitsuse suhete, põhijooned märgiti maha kolmkümmend aastat tagasi. Seda aega iseloomustas siirderiigi kontekst ja vajadus luua demokraatlikud võimuinstiitutsioonid ning tagada avalike teenuste baasvajadused. Keskkel kohal oli nii autonoomses õigusruumis kui enesekorralduse (ja majandamise) alusel toimiva kohaliku omavalitsuse kui instiitutsiooni loomine. Paraku liikus hilisem areng halduse riikliku tsentraliseerimise suunas ning formaalselt autonoomses õigusruumis olevate omavalitsuste võimalused toimida enesekorralduse ja majandamise alusel on nõrgenenud. See on tinginud kohaliku omavalitsuse väga tugeva sõltuvuse keskvalitsusest. Ka kohalik poliitiline eliit on sellele kohandunud, mistõttu 1990ndatel domineerinud kõrge vastutustunne oma kohaliku ruumi arendamise eest on asendumas formaalselt pandud ülesannete täitmise õigustamisele kasutada olevate ressursside eest.

Haldusreformi käigus Eesti omavalitsussüsteem liikus Põhjamaade elukorralduse suunas, mida iseloomustab riigi ja kohalike omavalitsuste tasakaalustatud partnerlusmudel ning kohaliku kogukonna *täieliku omavastutuse* võtmine avalike teenuste kvaliteedi eest kohalikus ruumis. Samas on aga teenuste osutamise ja finantseerimise süsteem soosinud Eestis, vastupidi, jalgadega-hääletamise mudeli loogikat (kodanik valib endale sobivaima teenuse), mis on omane pigem Anglo-Ameerika riikide omavalitsussüsteemidele. Läbivaks on saanud teenuste individuaalse kasupõhise valiku eelistamine, selle asemel, et panustada nende arendamisele kogukonnas endas, ning ressursside keske jaotamise loogikast tulenev omavalitsuste omavahelise konkurentsi-põhimõte, mida on laiendatud ka paljudele teistele valdkondadele ja nende ressurssidega tagamisele. Selle tulemusena kohalikud omavalitsused pigem konkureerivad maksumaksja pärast kui teevad omavahel koostööd teenuse kvaliteedi suurendamise nimel. Samas on just Euroopa Liidus ja globaalses tegevuskeskkonnas kasvanud võrgustikupõhise valitsemise ja koordineerimise praktiline vajadus, et olla võimeline erinevates koostöövõrgustikes ühiselt kujundada oma ressursibaasi ning teenuste osutamise võimekust.

Eesti omavalitsuskorralduses on demokraatia printsiip jätkuvalt määraval kohal. Samas on 21. sajand seadnud uusi väljakutseid, millega kohalike omavalitsuste õigusruum peab kaasas käima:

- Heaoluteenuste valik on järjepidevalt laienenud, kuid nende vajadus on muutnud isikupärasemaks (ennekõike sotsiaal, hariduse ja tööturuvõimekuse valdkondades). See eeldab nn rätsepatööl põhinevaid teenuseid (kaasava hariduse kontseptsioon) erinevalt varasema universaalsuse asemel (standardne põhiharidus). On märkimisväärne, et Eesti kohalikud omavalitsused on 30 aastaga baasteenuste osas saavutatud arenenud riikidega võrreldava taseme, s.t. edasine väljakutse on just isikupärase teenuste osutamise võimekuse kujundamises.
- Arengud avalikus halduses on kaasa toonud võrgustikupõhise valitsemise ja koordineerimise praktilise vajaduse. Klassikaline vahetegemine ühelt poolt riigi kui terviku ja selle suurte piirkondade elu ja teiselt poolt kohaliku elu küsimuste vahel on muutunud keerukaks, mis eeldab väga tugevat vastastikust tasandite vahelist koostööd. Ilma selleta ei ole võimalik juurutada Euroopa Liidu poliitika baasloogikat - mitmetasandilist valitsemist, mis sisaldab muu hulgas ka riigi kui terviku poliitikate tõhusat rakendamist kohalikul tasandil. Seni on selle koostöö ja vastastikuse usalduse puudumist lahendatud elutähtsate kohalike teenuste tsentraliseerimisega riigiasutuste vastutusse. Kuid see ei ole

tänases maailmas jätkusuutlik arengutrend. Tsentraliseerimise praktika on vaja tagasi pöörata enne kui kohaliku võimekuse kriitiline mass langeb allapoole toimepiiri.

- Rahvastiku paiknemise ebaühtlustumine ja koondumine keskustesse, elanike vananemine ja vähene oskus ka vanema põlvkonna võimekuste rakendamiseks, samuti piirkondlike arenguerisuste kasv on toonud kaasa kohalike eripäradega suurema arvestamise vajaduse valdkondlikes poliitikates ja tõstnud riigi halduskorralduse keskmesse ka regionaalse juhtimise korraldamise.
- Tänapäevane mobiilse maailmaga kaasnev paratamatu teenusränne ja isikute vaba valiku põhimõtte loovad uued väljakutsed kohalike teenuste tagamisel ja nende rahastamisel.
- Infotehnoloogia areng, virtuaalruumi teke on loonud uued võimalused e-valitsemise laialdaseks kasutuselevõtuks ja kodanike osaluseks oma elukorralduses võimaluste loomiseks.

I Kohalik demokraatia

Kohalik omavalitsus ühildub olemuslikult konstitutsiooniõigusliku demokraatia printsiibiga¹ ja on sellest lahutamatu nn demokraatia ja enesekorralduse võimekuse kool. Kohalike omavalitsuste autonoomia põhimõtte on Põhiseaduse kohaselt üks demokraatia aluspõhimõtteid². Kohaliku omavalitsuse ja demokraatia seose toob esile ka Euroopa kohaliku omavalitsuse harta. Kohaliku omavalitsuse mõiste määratluses ja toimimise alusprintsiibina peab demokraatia KOKS-s säilima kui õigussüsteemi nurgakivi.

KOKS pädevusnorme sisustav § 22 lg 2 sätestab, et õigusaktiga kohaliku omavalitsuse, KOV üksuse või KOV organi pädevusse antud küsimused otsustab omavalitsusüksuse nimel volikogu, kes võib nende küsimuste lahendamise volitada valla- või linnavalitsusele või volikogu poolt määratud osavalla või linnaosa esinduskogule, ametiasutusele, asutuse struktuuriüksusele või ametnikule. Arvestades kohaliku omavalitsuse esinduskogu staatust, peaks selline, otsustusprotsessis volikogu prioriteetsust tagav õiguslik konstruktsioon KOKS-s säilima. Samas on vaja suurendada volikogu rolli initsiatiivide (väljatöötamiskavatsuste) algatamisel ning suhtlemisel nii riigi kui välispartneritega. Teiste linnade ja valdade tööorganite disain ja korraldus peaks olema kohaliku omavalitsuse enesekorralduse funktsioon ja olema sätestatud nende põhimääruses.

Volikogu liikme vaba mandaat tuleks KOKS-s selgelt sätestada. Volikogu liikme teabe saamise õigust reguleerivat KOKS § 26 tuleks täpsustada. Seaduses vaba mandaadi alla kuuluvaid õigusi üksikasjalikult üles loetleda pole vajalik. Õigus kuuluda vähemalt ühte volikogu komisjoni ja õigus saada teavet võiksid olla tagatud volikogu liikme õigusega pöörduda halduskohtusse.

Tuleks seadustada suhteliselt kõrge algatuslävendiga kohaliku rahvaalgatuse ja rahvahääletuse institutsioonid, millel oleks sellised kindlad piirid ja ulatus (s.t. välistatud teemad ja maht), mis võimaldaksid täiendada ja tasakaalustada esindusdemokraatia mehhanisme elanike suurema reaalse osalusega kohaliku elu asjade üle otsustamisel ja samas ei lõhestaks kogukonda.³

---

¹ PS § 1 lg 1; § 10

² RKÜKo 19.04.2005, 3-4-1-1-05, p 30

³ Kesksed lahendamist vajavad küsimused rahvahääletuse lubatavuse kasuks otsustamise korral oleksid eelkõige järgmised:

- valdkondade loetelu, milles kohalikku rahvahääletust võib/ei või korraldada (positiivne või negatiivne kataloog või nende kombinatsioon); Negatiivne kataloog hõlmaks eelarvet ja makse. Riigielu küsimuste kohalikule rahvahääletusele panek peaks olema välistatud.
- kas rahvahääletuse korraldamine on teatud juhtudel kohustuslik või on selle korraldamine KOV volikogu kaalutusotsus;

Esindusdemokraatia rikastamise võimalustena on juba täna võimalus konsultatiivsete kogude (kohalike piirkondlike või valdkonnapõhiste aruteluaruude) moodustamiseks, nt noortevolikogu, KOKS-is osavallakogu ja linnaosakogu, eakate nõukogud, mitmes KOV-is tegutsevad kogukonnakogud. Selliste kogude moodustamise võimalust peaks KOKS toetama, kuid täpsem pädevus ja töökorraldus peaks jääma kohaliku omavalitsuse enese otsustada.

KOKS-i uuendamisel tuleb nii töökorralduslikust vaatest kui kaasaja vajadustele vastavuse (virtuaalruumi areng) vaatest täpsemalt läbi mõtestada ja reguleerida kohalike elu küsimustes esotsemise võimalused ja piirid (volikogu, valitsus, kogud jt mehhanismid).

II Enesekorraldusõigus ja sisekorraldus

KOKS peab sätestama paindlikkuse ja andma kohalikele omavalitsustele võimaluse erinevate sisekorraldusmudelite arendamiseks⁴.

Seadus peab üheselt tagama kohaliku demokraatia ja esindusdemokraatia põhimõtete järgmise, volikogu ainupädevuse ja delegerimise alused, volikogu üldise töökorralduse põhimõtted, kaitsma vaba mandaadi põhimõtet.

Valitsuse ja halduse poolelt on keskne teema poliitika ja halduse tasakaalustamine. Seadusega tuleks anda võimalus vähemalt kahe alternatiivse mudeli arendamiseks:

- volikogukeskne valitsus koos täistöökoormusega võtmekomisjonide esimeestega kui konkursiga valitud vallavanema-valla direktoriga,
- parlamentaarne mudel (st täna kasutusel olev kollegiaalse vallavalitsusega mudel), mis mingis vormis peegeldab parlamendi ja valitsuse suhet.

Iga kohalik omavalitsus saab otsustada, missugust mudelit ta juhtimisel kasutab. Selline omavalitsuste ülesehituse mitmete mudelite kasutamine riigis on erinevates riikides väga levinud.

III Kohaliku omavalitsuse ülesanded ja nende täitmine

KOV missiooniks, mis piiritleb kohalike ülesannete üldise mahu, on oma liikmete igapäevaelu kvaliteedi, turvalise ja mugava elukeskkonna, põhiõiguste ja vabaduste kaitse, nende ja kohalike organisatsioonide majandusliku, tööturu ja sotsiaalse konkurentsivõime, ning väärrika vananemise tagamine oma valitsemisruumis tuginedes kohalikule ressursile (s.h. organiseerunud kohalikele toimijatele) ja koostöös naaberomavalitsuste ja riigiga.⁵

-
- kohalike elanike teavitamise korraldus;
  - menetlustähtajad ja rahvahääletuse teel tehtud otsustuse siduva mõju tähtaeg;
  - kvoorumi ja häälteenamuse nõuded (kehtivate häälte enamus või hääletamisest osavõtnute häälteenamuse);
  - hääletamise korraldamise organisatsiooniline struktuur;
  - õiguskaitse ja järelevalve.

⁴ Seda toetab ka harta, artikkel 6.2

⁵ Pikema perspektiiviga aruteluteemaks seoses KOV missiooni ja ülesannetega - riigi ja omavalitsuse kui õigussubjekti baasteenustaset ületava konkreetse vastutuse ja õiguste maht tuleks eraldi omavalitsuse vis-a-vis keskvalitsuse vahel kehtestada kokkuleppega (selle vorm võib olla leping, strateegia, läbirääkimiste protokoll vm), s.t. juurutada nn. mandaadiõiguse loogika. Konkreetset kokkuleppet, mis täpsustab KOV vastutused teenuste eest, lähtuda subsidiaarsuse põhimõttest delegerimisel omavalitsuste kasuks, kuid samas rangelt

Kohaliku omavalitsuse ülesannete loetelu KOKSis peaks olema õigusselguse huvides pigem minimalistlik ja väärtuspõhine. Teenuste kvaliteedi, kättesaadavuse ja rahastamise kriteeriumid tuleks sarnaselt Põhjamaade praktikaga sätestada valdkondlikes seadustes⁶. Loobuda tuleks ülesannete jaotusest valdkonnapõhisteks ja institutsioonipõhisteks ning lähtuda sellest, et kohaliku omavalitsuse osutatav teenus on suunatud elanikule (ettevõttele, kodanikuühendusele jms).⁷

KOKS peab andma paindlikkuse sätestades võimalused osutada teenused nii ise kui osutada neid koostöös teis(t)e omavalitsusüksustega või teenusepakkujatega, sealhulgas võimalus osutada teenuseid ka väljaspool kohaliku omavalitsuse piire.

- täpsustada omavalitsuslike ülesannete volitamise tingimused teisele KOV üksusele, sätestades osapoolte õigused ja kohustused,
- KOV liitude seadus ühendada KOKSiga.

IV Riigi ja kohaliku omavalitsuse partnerlus ja koostöö

Riigi keskvõimu ja kohaliku võimu suhetes valitseb vähene partnerlus ja seda soodustavad valitsemiskorralduslikud mehhanismid on vähe läbitöötatud. Kuigi viimastel aastatel on keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste vastandumine vähenenud, on see jätkuvalt üks peamisi võimuvvertikaali arengut pärssiv asjaolu. Keskvalitsuse ja kohaliku omavalitsuse vastasseisu on lahendatud (riigi)kohtu kaudu, mis näitab, et konsensuslikud ja poliitilised mehhanismid nendes suhetes alati ei tööta. Nende arengute väljundiks on olnud halduse järk-järguline tsentraliseerimine, kuid samal ajal neid tasakaalustavaid mehhanisme mitte luues. Neid trende kinnitavad mitmed rahvusvahelised võrdlusuuringud (nt kohaliku autonoomia indeks⁸) ja Eesti siseriiklik halduspraktika.

Käsitleme partnerlust kahes vaates:

Esiteks, ümber tuleb mõtestada üleriigilise omavalitsusliidu roll riigi ja kohaliku omavalitsuse partnerluse eestvedajana:

- Seaduses sätestada riigi kohustused kohalike omavalitsustega konsulteerimisel⁹ ja üleriigilise liidu roll selles.¹⁰

---

järgida võimekuse hinnanguid. S.t. KOV võib taotleda enamate ülesannete täitmist ja samas loobuda nendest, mille puhul tal ilmselgelt ei ole võimekust. See võimaldab samuti kujundada ammeetrilised (mitte „ühe puuga löödud“) suhted keskvalitsuse ja KOV vahel, tulenevalt KOVide võimekusest ja motivatsioonist, samuti usaldustest varasemate kokkulepete täitmisel.

⁶ vt Kuntalaki § 7 „Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab enesekorralduse alusel endale võetud ülesannete täitmise ning tagab seadusega omavalitsusüksusele antud ülesannete täitmise. Seaduses on sätestatud ülesannete täitmise korraldamine koostöös teiste omavalitsusüksustega (seaduses sätestatud koostöö). Omavalitsusüksus võib lepingu alusel võtta enda vastutusele ka muid, mitte ainult enesekorralduse alla kuuluvaid avalikke ülesandeid.

⁷ KOKS § 6 lg 1 ja 2 tekitavad õigusselgusetust olukorras, kus osa KOV ülesanded on defineeritud teenuspõhisena ja osaliselt institutsiooni- ja asukohapõhisena. PS § 154 sätestab KOV enesekorraldusõiguse ning valdkondlikud seadused (nt KELS, PGS) annavad KOV-ile ülesandeid teenuspõhiselt valdkondades, mis on KOKS-is sätestatud asutusepõhiselt.

⁸ Ladner, A., Keuffer, N., Baldersheim, H., Hlepas, N., Swianiewicz, P., Steyvers, K., Navarro, C. (2019) *Patterns of Local Autonomy in Europe*. Palgrave Macmillan

⁹ Endiselt on näiteid, kus ministriumid ei käsitle poliitikaloomes omavalitsusi võrdväärseina kodanikuühenduslike huvigruppidega.

¹⁰ Vt Kuntalaki „Kohaliku omavalitsuse üksuste tegevust reguleerivat seadusandlust, põhimõtteliselt olulisi ja laialdase mõjuga omavalitsusüksuste tegevust, majandamist ja haldamist käsitlevaid riigipoolseid protseduure

- Lua eeldused üleriigilisele liidule esindada kohaliku omavalitsuse üksusi oluliste kokkulepete, nt kollektiivläbirääkimistel omavalitsuste kui tööandja esindajate nimel palgakokkulepete sõlmimisel (nt õpetajate ja lasteaiaõpetajate alampalk jne), sh täpsustada, millise protseduuri läbi tekivad kohalikele omavalitsustele konkreetsed kohustused neid kokkuleppeid järgida.
- Liidu kohustus vedada üleriigiliselt olulisi kohalike omavalitsuste ühistegevusi (nt KOV tasandi personaliarendus, IT ja e-süsteemide arendus, mis tagaksid tõhusa linnade ja valdade koostöö ja e-süsteemide ühildumise jt).
- KOV liidu juhtorganite valik valijaskonna eelistuste proportsionaalse esindatuse põhimõttel (KOV valimiste tulemusel).

Teiseks, ennekõike võrgustikupõhise, sh mitmetasandilise, valitsemise laienemise tingimustes on arenenud riikides üha enam laienenud valitsemisfääride (riigi ja omavalitsuste ühisasutused) tasandite jagatud pädevusega ülesannete hulk. Olukord, kus mingit valdkonna (nt haridus) või ka horisontaalselt (nt regionaal) poliitikat saabki tõhusalt kujundada ja rakendada vaid valitsemistasandite üheaegses koostöös. Selleks tuleb kujundada ka uut tüüpi valitsemismehhanismid, mis riigi kesktasandi ja omavalitsuste koostoimelises keskkonnas võimaldavad tegutseda. Nende mehhanismide baaspõhimõtted tuleb seaduses sätestada (või vähemalt piirangud kaotada) ja seejärel asuda neid disainima pilootprojektide raames. Selles on ettepanek hakata arutama ja juurutama riigi ja kohalike omavalitsuste sulandunud institutsioonide moodustamist, kuhu kaasatakse vajadusel teist osalisi (nt. ettevõtluspiirkonna organisatsioon). Algatuseks tuleks kujundada regionaalse tasandi planeerimise legitiimne mehhanism, mis oleks seotud riigieelarve planeerimisega. Kuid täna on ilmselgelt selline vajadus hariduses ja sotsiaalvaldkonnas¹¹. Üheks võimaluseks on ka monofunktsionaalsed partnerluspõhised organisatsioonid, mida soosib ametkondlik silotornide loogika.

Kohaliku omavalitsuse üksuste toimimise koostöölise olemuse määratlemine põhimõttena

Kohaliku omavalitsuse üksuste koostöös toimimine ja jagatud pädevusega ülesannete täitmine ei ole mahutatavad hetkel KOKSis määratletud kohaliku omavalitsuse mõiste ja põhimõtete alla, mis rõhutavad selle iseseisvat otsustuspädevust (pg 3) ning tegutsemise piiritletust kohalike - valla ja linna - halduspiiridega (vt KOKS pg 2 lõige 2, vt ka ETHJS, pg 2, lõige 3). Samas on tegemist olulise ja põhimõttelise muudatusega selles, kuidas mõistame kohaliku omavalitsuse rolli ja toimimist ühiskonnas ja riigi valitsemisüsteemis. Seetõttu on oluline määratleda KOKSis täiendavana ka kohaliku omavalitsuse koostöölise ja piirkondliku toimimise põhimõtte ning teha seda kohaliku omavalitsuse üksuse mõiste all. Kui kohaliku omavalitsuse kui institutsiooni puhul on iseseisva ja lõpliku otsustuspädevuse määratlemine kohaliku elu küsimuste korraldamisel (eeldusel, et kohalik elu on piisavalt selgelt määratletud) jätkuvalt oluline olemuslik tunnus, siis kohaliku omavalitsuse üksuste toimimine ei piirdu kohalike piiride ning iseseisva kohalike ülesannete täitmisega ning seda tuleks KOKSis mõistete ja põhimõtete tasandil rõhutada. Selle eelduseks on kohaliku **omavalitsuse kui (üld)institutsiooni mõiste** ning **kohaliku omavalitsuse üksuse** mõiste eristav defineerimine KOKSis ja muudes kohaliku omavalitsuse korraldust reguleerivates seadustes.

Õiguslikku selgust - täpsustamist ja ühtlustamist – vajaks ka kohaliku **omavalitsuse üksuse mõiste** – kas see on puhtalt **haldus-territoriaalse** jaotuse **üksus** PS pg 155 ja ETHS mõistes, või on see halduslik-

---

ning riigi ja omavalitsusüksuste majandustegevuse kooskõlastamist käsitletakse riigi ja omavalitsusüksuste läbirääkimismenetluses § 12 ja § 13 sätestatud korras. Kohaliku omavalitsuse üksusi esindab läbirääkimismenetluses Suomen Kuntaliitto ry“

¹¹ Nt Põhiseadusest tuleneb kohustus tagada riigi haridusstandardiga ettenähtud kohustuslik üldharidusmiinimum ja kohustuslik haridus peab olema igale lapsele kättesaadav ja riigi- ning munitsipaalkoolis tasuta. Lisandub vanema vaba valiku põhimõtte Arvestades eelpool toodud aspekti on niikuinii tõstatud küsimus hariduse kuulumises riigielu või kohaliku elu küsimuste hulka.

valitsemislik üksus, mis sisaldab volikogu jms ning mis täidab erinevaid ülesandeid (KOKS) ja teeb koostööd (KOLS). Terminoloogiliselt tekitab segadust ka „**kohaliku omavalitsuse**“ termini paigutine kasutus sünonüümina „**kohaliku omavalitsuse üksuse**“ mõistele. PS pg 156 kirjutab viimases võtmes, et „**kohaliku omavalitsuse** esinduskogu on volikogu“ ja pg 159, et „**kohalikul omavalitsusel** on õigus moodustada teiste kohalike omavalitsustega liite ja ühisasutusi.“ KOKSis on volikogu kohaliku omavalitsus**üksuse** esinduskogu ja KOLSis võivad „kohaliku omavalitsuse üksused moodustada maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste liidu“.

V Kohalik majandus ja ettevõtluskeskkond

Ettevõtluskeskkonnaga tegelemine on olemuselt omavalitsuslik ülesanne ja peab neile olema motiveeriv. Juba kehtiva KOKSi loomisel jäi kohalike omavalitsuste enda kontrollitava tulubaasi kujundamine tahaplaanile (kuigi see oli põhiseaduse koostamisel üks selge omavalitsusinstituutsioonile suunatud siht). Seni on kohalikud omavalitsused oma tulubaasis ülekaalukalt sõltuvad riigi toetustest, mis takistab ka sisuliselt nende enesekorralduse õiguse ja kohustuse realiseerimist. Siin teeme järgmised ettepanekud:

- ettevõtluskeskkonna arendamiseks suurendada kohalike omavalitsuste rahastamist ja laiendada nende võimalusi kehtestada kohalikke makse või määrata seaduse alusel oma territooriumil kogutavate riiklike maksude tasemeid ulatuses, millel oleks oluline mõju ettevõtjate otsustele;
- muuta kehtivat maksusüsteemi, mille tulemusena luua kohalike omavalitsuste ja ettevõtte asukoha vahel seosed läbi ettevõtlusest mõjutatud maksude osalise laekumise kohaliku omavalitsuse eelarvesse;
- soodustada kohalikes omavalitsustes ettevõtlusnõukogude moodustamist, mis oleksid partneriteks kohaliku omavalitsuse ja piirkondliku ettevõtlus-, kutsehariduse-, tööhõive- ja sissetulekupoliitika kujundamisel ning elluviimisel;
- suurendada kohalike omavalitsuste ettevõtluskeskkonda kujundavat regionaalset koostööd ja teadlikkust maakondlike ettevõtluskeskuste ja omavalitsusliitude töö paremaks eesmärgistamiseks ettevõtluse ja ettevõtlikkuse suunal ning tagada selleks vajalike ressursside eraldamine kohalike omavalitsuste eelarvetest ja riiklikest vahenditest maakondlike strateegiate elluviimiseks.